

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานต่อความรู้ และการรับรู้ผลการเรียนรู้เรื่องการพยาบาลมารดาและ ครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ของนักศึกษาพยาบาล*

Effects of Team-Based Learning on Knowledge and Perceived Learning Outcomes in Antenatal Care of Nursing Students*

สมพิศ ไยสุน**

Sompit Yaisoon **

ปริยารัตน์ รัตนวิบูลย์***, ชลดา จันทรีชาว***

Preeyarat Rattनावiboon***, Chollada Chankao***

บทคัดย่อ

การจัดการศึกษามีเป้าหมายสำคัญคือเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การวิจัยเป็นแบบกึ่งทดลอง กลุ่มเดียว วัดสองครั้งคือก่อนและหลังการทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความรู้ และการรับรู้ผลการเรียนรู้ เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ปีการศึกษา 2558 จำนวน 162 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ paired t-test

ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ และการรับรู้ผลการเรียนรู้ เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ของนักศึกษาพยาบาลหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ข้อเสนอแนะ สถาบันควรจัดทำแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความรู้และการรับรู้ผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน ความรู้ การรับรู้ผลการเรียนรู้

* การศึกษานี้ได้รับทุนสนับสนุนจากวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

* This study was supported by The Thai Red Cross College of Nursing

** Corresponding author, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการพยาบาลเด็กและการผดุงครรภ์ วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย, E-mail: y.sompit@gmail.com

** Corresponding author, Assistant Professor, Department of Pediatric and Obstetric Nursing. The Thai Red Cross College of Nursing, E-mail: y.sompit@gmail.com

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการพยาบาลเด็กและการผดุงครรภ์ วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

*** Assistant Professor, Department of Pediatric and Obstetric Nursing. The Thai Red Cross College of Nursing

Abstract

The importance of education is that its goal is student centered so that learners can develop themselves naturally and to their full potential. This quasi-experimental research is of a group pretest-posttest design that aims to compare the score of knowledge and perceived learning outcomes in the antenatal care of nursing students before and after implementation of team-based learning. The sample comprised 162 third year nursing students of The Thai Red Cross College of Nursing. The data were analysed by paired t-test.

The results of the study show that: The average score of knowledge and perceived learning outcomes of students in antenatal care of nursing after implementation of team-based learning were higher than before implementation at a statistical significance of $p < .001$.

Suggestion: Institutions should prepare guidelines for teaching and learning with the team-based learning to promote students' knowledge and perceived learning outcomes according to the objectives.

Keywords: team-based learning, knowledge, perceived learning outcomes

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันความก้าวหน้าทั้งด้านการแพทย์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว มีความรู้ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาตลอด เวลาซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ได้หมด ดังนั้นการรับรู้ ข่าวสารตลอดจนการสืบค้นแสวงหาความรู้ใน ศตวรรษที่ 21 หรือศตวรรษใหม่ จึงมีการเปลี่ยนแปลง โดยมีคำสำคัญ คือ ผู้สอนต้องสอนให้น้อย ลงแต่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้น (Teach Less, Learn More) ซึ่งเปลี่ยนแปลงเป้าหมายจากความรู้ไปสู่ทักษะหรือการปฏิบัติโดยครู เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก หลายส่วนไม่ จำเป็นต้องสอนผู้เรียน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เอง แต่ต้อง "สร้างทักษะและเจตคติ" ให้เกิดขึ้นในตัว

ผู้เรียน การเรียนแบบใหม่ในศตวรรษที่ 21 เน้น การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมมากกว่าการเรียนรู้โดย แต่ละบุคคลคือต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน⁽¹⁾ ซึ่ง สอดคล้องกับความคิดเห็นของยีน ฎัวร์วอร์ด⁽²⁾ ที่ เห็นว่าจากสังคมที่ปรับเปลี่ยนเร็วจากกระแส โลกาภิวัตน์ เทคโนโลยีที่พัฒนาเร็ว กลยุทธ์การ สอนต้องเปลี่ยนรูปแบบโดยเปลี่ยนจากโมเดลการ สอนเป็นการเรียนรู้ เปลี่ยนความสำคัญของเนื้อหา หลักสูตรมาเป็นกระบวนการและทักษะ การศึกษา ในยุคใหม่ควรปฏิรูปกระบวนการทัศน์ คือ กระบวนการ เรียนรู้สำคัญกว่าความรู้ และครูมิใช่ผู้มอบความรู้ แต่เป็นผู้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ไปพร้อมกับ เด็กและเยาวชน ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553⁽³⁾ วิทยาลัย

พยาบาลสภาการศึกษาไทยเป็นสถาบันอุดมศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังกล่าว และมีการกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้าน คือ 1) คุณธรรม จริยธรรม 2) ความรู้ 3) ทักษะทางปัญญา 4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งรายวิชาการพยาบาลครอบครัวและการผดุงครรภ์ 1 เป็นรายวิชาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) วิทยาลัยพยาบาลสภาการศึกษาไทย ซึ่งเป็นหลักสูตรปรับปรุงใหม่⁽⁴⁾ รายวิชาจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องตามหลักสูตร เพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากการจัดการเรียนการสอนในเรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์เดิมที่ผ่านมามาก จัดการเรียนการสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งส่งผลให้นักศึกษาเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ได้ไม่เพียงพอและเมื่อขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลยังนำความรู้ไปใช้และการแก้ปัญหาไม่เหมาะสม ดังนั้น คณะผู้วิจัยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคณะผู้สอนที่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการพยาบาลครอบครัวและการผดุงครรภ์ 1 จึงมุ่งหวังให้ใช้วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเห็นว่าการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน (Team-Based Learning: TBL) เป็นวิธีหนึ่งที่น่าผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นการร่วมมือในการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกันเป็นทีม

การพัฒนาความสามารถด้านการคิด และการแก้ปัญหา ให้นักศึกษารับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (active learning) เป็นวิธีการหนึ่งที่ผู้สอนใช้กระตุ้นเพื่อให้นักศึกษาเตรียมความพร้อมในการอ่านหนังสือก่อนเข้าห้องเรียน และเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม อาจารย์ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก⁽⁵⁾ จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรู้ได้ตีมากขึ้น ซึ่งจากการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพและความพึงพอใจต่อการเรียนแบบบรรยายและการเรียนแบบทีมของนิสิตแพทย์ในการเรียนการสอนทางนรีเวชวิทยา พบว่า นิสิตแพทย์ที่เรียนแบบบรรยายและการเรียนแบบทีมมีคะแนนเฉลี่ยทั้งระยะก่อนและหลังเรียนไม่ต่างกัน แต่หากพิจารณาเฉพาะภายหลังการเรียน มีแนวโน้มที่จะมีนัยสำคัญในทางแตกต่าง (tend to significant) และนิสิตแพทย์ที่เรียนแบบทีมมีความพึงพอใจต่อทักษะการทำงานเป็นทีม การติดต่อประสานงานในทีม ความสามัคคีในทีม การเตรียมตัวก่อนเข้าห้องเรียน แตกต่างจากนิสิตแพทย์ที่ได้รับการสอนแบบบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$ และ $p < .01$)⁽⁶⁾ เช่นเดียวกับ ณัทกวี ศิริรัตน์ และ ศศิธร ชิดนาย⁽⁷⁾ ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนแบบทีมในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1 ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ใช้การเรียนแบบทีมในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1 หลังการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการเรียนแบบทีมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 2) ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนแบบทีมในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1

โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ระดับความคิดอย่างมี
วิจรรณญาณของนักศึกษาพยาบาลก่อนการเรียบ
แบบทีม อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 76 ภาย
หลังการเรียนแบบทีม นักศึกษาส่วนมากมีระดับ
ความคิดอย่างมีวิจรรณญาณอยู่ในระดับปานกลาง
ร้อยละ 80 4) คะแนนความคิดอย่างมีวิจรรณญาณ
ของนักศึกษาพยาบาลภายหลังการเรียนแบบทีมในราย
วิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1 สูงกว่า
ก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.001 เช่นเดียวกับการศึกษาของเฟรมและคณะ⁽⁸⁾
ศึกษาถึงการรับรู้ต่อรูปแบบการสอนแบบทีม
เป็นฐาน (Team-Based Learning: TBL) เปรียบ
เทียบกับรูปแบบการสอนโดยการบรรยายของ
นักศึกษาเภสัชศาสตร์ปี 1 จำนวน 111 คน จาก
มหาวิทยาลัย 2 แห่ง คือ Cedarville University
School of Pharmacy และ Manchester
University College of Pharmacy โดยแบ่ง
นักศึกษาเป็น 2 กลุ่ม กลุ่ม 1 เป็นนักศึกษาที่เรียน
โดยรูปแบบ TBL ในภาคการศึกษาฤดูใบไม้ร่วง
และเปลี่ยนมาเรียนรูปแบบการบรรยายในภาคการ
ศึกษาฤดูใบไม้ผลิ กลุ่ม 2 เรียนรูปแบบสลับกัน
ผู้วิจัยให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามการรับรู้การ
ทำงานเป็นทีม ก่อนและหลังการเรียนการสอน
และแบบสอบถามรูปแบบการสอนที่ชอบของ
นักศึกษาภายหลังการเรียนทั้งหมด ผลการศึกษา
พบว่า นักศึกษาที่เรียนแบบ TBL ก่อนการเรียน
แบบบรรยายมีการรับรู้การทำงานเป็นทีมได้ดีกว่า
และชอบรูปแบบการสอนแบบ TBL มากกว่าการ
สอนแบบบรรยายเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่ม 2 ที่ได้
เรียนแบบบรรยายก่อนและตามด้วยการเรียนแบบ
TBL นอกจากนี้นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มเห็นตรงกันว่า
รูปแบบการสอนแบบ TBL ช่วยให้มีความคิดอย่างมี

วิจรรณญาณ การแก้ปัญหา และช่วยให้เตรียมตัว
ในการสอบได้ดี และยังให้ความเห็นว่าในกลุ่มคว
มีนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านบุคลิกภาพ
และรูปแบบการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่าการจัดการ
เรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานพัฒนาทั้งด้านความรู้ ผล
สัมฤทธิ์การเรียนรู้และการคิดวิจรรณญาณได้
ประกอบกับการวิจัยที่ผ่านมายังไม่มีผู้ศึกษาด้านการ
รับรู้ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับ
อุดมศึกษาทั้ง 5 ด้าน ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงสนใจ
ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนแบบ TBL เรื่อง
การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์
ซึ่งเป็นหัวข้อหนึ่งในรายวิชาการพยาบาลครอบครัว
และการผดุงครรภ์ 1 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) วิทยาลัยพยาบาล
สภากาชาดไทย เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนา รู
แบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ เรื่อง การ
พยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ของ
นักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม
การจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีม
เป็นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ผลการเรียนรู้
เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้ง
ครรภ์ ของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการเข้า
ร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบการ
เรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อ

การจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน

สมมติฐานการวิจัย

1. คะแนนเฉลี่ยความรู้ เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ของนักศึกษาพยาบาลหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

2. คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ผลการเรียนรู้ เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ของนักศึกษาพยาบาลหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้ทีมเป็นฐาน (Team-Based Learning) จากแนวคิดของ Michaelsen⁽⁹⁾ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมตัว นักศึกษามีการเตรียมความรู้ โดยเตรียมตัวอ่านหนังสือก่อนเข้าห้องเรียน 2) การประเมินความพร้อม ประกอบด้วยกิจกรรมการทดสอบรายบุคคล กิจกรรมการทดสอบรายกลุ่ม 3) การประยุกต์ใช้ความรู้ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล ฝึกบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเองและเป็นกลุ่ม และฝึกการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นวิธีการสอนที่ช่วยในการสร้างเสริมความรู้ของนักศึกษาและเกิดทักษะต่างๆ ทั้งการคิดวิเคราะห์ และการทำงานร่วมกันเป็นทีมส่งผลให้เกิดการ

รับรู้ผลเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ทั้ง 5 ด้านเพิ่มขึ้น คือ 1) คุณธรรม จริยธรรม 2) ความรู้ 3) ทักษะทางปัญญา 4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง แบบกลุ่มเดียวมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (one group pretest – posttest design)

ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ปีการศึกษา 2558 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการพยาบาลครอบครัวและการผดุงครรภ์ 1

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ปีการศึกษา 2558 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการพยาบาลครอบครัวและการผดุงครรภ์ 1 และยินดีเข้าร่วมโครงการ จำนวน 162 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย แผนการสอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานและสื่อการสอน เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ ซึ่งพัฒนาโดยคณะ

ผู้วิจัย ตามแบบวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย โดยอิงตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ และแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทีม เป็นฐานของ Michaelsen⁽⁹⁾ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมตัว การประเมินความพร้อม และการประยุกต์ใช้ความรู้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดความรู้ เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ก่อน เข้าร่วมกิจกรรม (pretest) จำนวน 20 ข้อ และแบบทดสอบวัดความรู้หลังเข้ากิจกรรม (posttest) จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสอบที่คณะผู้วิจัยพัฒนา ขึ้น 2) แบบสอบถามการรับรู้ผลการเรียนรู้ที่คณะ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับ อุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.) และผลการเรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์หน่วยการเรียนรู้ รายวิชาการพยาบาล ครอบครัวและการผดุงครรภ์ 1 จำนวน 12 ข้อ เป็น มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มากที่สุด = 5 มาก = 4 ปานกลาง = 3 น้อย = 2 น้อยที่สุด = 1 เกณฑ์ การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ช่วงคะแนน เฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง การรับรู้ระดับมากที่สุด 3.50 – 4.49 หมายถึง การรับรู้ระดับมาก 2.50 – 3.49 หมายถึง การรับรู้ระดับปานกลาง 1.50 – 2.49 หมายถึง การรับรู้ระดับน้อย 1.00 – 1.49 หมายถึง การรับรู้ระดับน้อยที่สุด 3) แบบสอบถามความ พึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน คณะผู้วิจัยพัฒนา เพื่อใช้เป็น ข้อมูลประกอบการอภิปรายผลการวิจัย จำนวน 15 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ มากที่สุด = 5 มาก = 4 ปานกลาง = 3 น้อย = 2 น้อยที่สุด = 1 เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ความ พึงพอใจระดับมากที่สุด 3.50 – 4.49 หมายถึง ความพึงพอใจระดับมาก 2.50 – 3.49 หมายถึง ความพึงพอใจระดับปานกลาง 1.50 – 2.49 หมายถึง ความพึงพอใจระดับน้อย 1.00 – 1.49 หมายถึง ความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) ของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเก็บ รวบรวมข้อมูล โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ การพยาบาลสูติศาสตร์ จำนวน 3 คน เมื่อผ่าน การพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำข้อเสนอแนะ ที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข

2. ตรวจสอบความเที่ยง (reliability) ของ แบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับ นักศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 20 คน เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนของข้อคำถามและ ภาษาที่ใช้ รวมทั้งระยะเวลาที่ใช้ในการตอบแบบ สอบถาม ตรวจสอบความเที่ยง (reliability) ของ แบบทดสอบวัดความรู้ เรื่อง การพยาบาลมารดา และครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม (pretest) และหลังเข้าร่วมกิจกรรม (posttest) โดยใช้สูตร KR-20 ได้ค่าเท่ากับ คือ 0.67 ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับแก้ไขแบบทดสอบ โดยปรับตัวเลือกให้ ชัดเจนยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้จริง แบบสอบถามการรับ รู้ผลการเรียนรู้ และแบบสอบถามความพึงพอใจ ตรวจสอบความเที่ยงโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -coefficient) ได้ผลดังนี้ แบบสอบถามการรับรู้ ผลการเรียนรู้ = 0.93 และแบบสอบถามความพึง พอใจ = 0.95

การพิทักษ์สิทธิ

การศึกษาค้นคว้านี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ตามเลขที่หนังสือรับรองที่ได้รับการอนุมัติ ECE-011-2558 ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยคณะผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการวิจัย ระยะเวลาการทำวิจัย ชี้แจงการพิทักษ์สิทธิของอาสาสมัครวิจัย สิทธิในการเข้าร่วมการวิจัยหรือปฏิเสธการวิจัย หากสนใจเข้าร่วมโครงการวิจัยจะให้เข้าร่วมลงนามในใบแสดงความยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ หากนักศึกษาไม่เต็มใจหรือยกเลิกเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยจะอธิบายให้ทราบถึงวิธีที่จะต้องไปศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเองและยินดีให้คำปรึกษาเมื่อไม่เข้าใจเนื้อหาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในหัวข้อนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ภายหลังโครงการวิจัยผ่านการอนุมัติรับรองจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยของวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทยแล้ว ผู้วิจัยเสนอหนังสือเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลต่อ

ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

2. คณะผู้วิจัยในฐานะผู้สอนได้มีการประชุมและวางแผนการสอนร่วมกันเพื่อเตรียมดำเนินการตามขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน และเข้าพบนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ทั้งชั้นปีในช่วง 1 สัปดาห์ก่อนการเรียนการสอนเรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ เพื่อชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย และขออาสาสมัครเข้าร่วมโครงการวิจัย พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่ไม่สมัครใจจะเข้าร่วมโครงการหรือเปลี่ยนใจระหว่างเข้าร่วมโครงการสามารถถอนตัวจากการวิจัยนี้ได้ตลอดเวลาโดยจะไม่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลครอบครัวและการผดุงครรภ์ 1 ในการวิจัยจะไม่มีการอ้างถึงโดยใช้ชื่อนักศึกษาใดๆ การนำข้อมูลไปอภิปรายหรือพิมพ์เผยแพร่จะทำในภาพรวมเพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น ผู้วิจัยขอให้นักศึกษาที่ยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยลงชื่อเป็นลายลักษณ์อักษรในแบบแสดงความยินยอมโดยการบอกกล่าวและเต็มใจ (Informed consent form)

3. ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน (ระยะเวลา 8 ชั่วโมง) ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอน ตามหลัก TBL	เวลา	กิจกรรม
ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมตัว	1 สัปดาห์ก่อนสอน	กิจกรรม “ศึกษาด้วยตนเอง” เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าความรู้ก่อน เข้าห้องเรียน - โดยก่อนเรียน 1 สัปดาห์ คณะผู้วิจัยแจ้งให้นักศึกษาศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ จากเอกสารประกอบการสอนและตำราที่เกี่ยวข้อง จากนั้นให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามการรับรู้ผลการเรียนรู้และทำแบบทดสอบวัดความรู้ เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม (pretest)
ขั้นตอนที่ 2 การประเมิน ความพร้อม (4 ชั่วโมง)	วันที่ 1 ของการสอน ใช้เวลาประมาณ 30 นาที วันที่ 1 ของการสอน ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง	1) กิจกรรม “การทดสอบรายบุคคล” เป็นการทดสอบเพื่อวัดความพร้อมผู้เรียนเป็นรายบุคคล (iRAT) โดยให้นักศึกษาทำแบบทดสอบวัดความรู้ เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ เสร็จแล้วนำเสนอคณะผู้วิจัย เมื่อตรวจเสร็จแล้วแจ้งผลให้ทราบทันที 2) กิจกรรม “การทดสอบรายกลุ่ม” เป็นการทดสอบเพื่อวัดความพร้อมผู้เรียนเป็นรายกลุ่ม (gRAT) โดยภายหลังทดสอบรายบุคคลเสร็จแล้ว คณะผู้วิจัยให้นักศึกษาเข้ากลุ่มย่อยตามที่แบ่งไว้ (โดยแบ่งกลุ่มๆละ 6 คน) ให้ทำแบบทดสอบวัดความรู้ฉบับเดิม โดยสมาชิกในกลุ่มมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นบนหลักการเหตุผลในการเลือกแต่ละคำตอบ คณะผู้วิจัยจะกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายความรู้ในกลุ่ม เมื่อกลุ่มทำเสร็จส่งกระดาษคำตอบให้คณะผู้วิจัย
	วันที่ 2 ของการสอน ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง 30 นาที	2) กิจกรรม “การทดสอบรายกลุ่ม” (ต่อ) - คณะผู้วิจัยเฉลย(สะท้อนกลับ)แบบทดสอบเพื่อวัดความพร้อมของผู้เรียน(RAT) ที่ละข้อโดยให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มตอบคำถาม โดยยกแผ่นป้ายหมายเลข คำตอบพร้อมกัน คณะผู้วิจัยซักถามเหตุผลและอภิปรายร่วมกันถึงคำตอบที่ถูกต้องที่สุด หากเหตุผลไม่ชัดเจน คณะผู้วิจัยจะอธิบายเพิ่มเติมและสรุปการเรียนรู้

ขั้นตอนตามหลัก TBL	เวลา	กิจกรรม
ขั้นตอนที่ 3 การประยุกต์ใช้ความรู้ (4 ชั่วโมง)	วันที่ 2 ของการสอน ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที	กิจกรรม “ศึกษารณศึกษารายกลุ่ม” เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาประยุกต์ใช้ความรู้ - คณะผู้วิจัยแจกใบงานเป็นกรณีศึกษาที่ 1 ซึ่งโจทย์สถานการณ์เหมือนกันทุกกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีการอภิปราย (ใช้เวลาประมาณ 45 นาที) และนำเสนอข้อสรุปของทีม และร่วมกันอภิปรายในชั้นเรียน โดยคณะผู้วิจัยเป็นผู้ควบคุมชี้แนะ อธิบายเพิ่มเติมและสรุปการเรียนรู้ (ใช้เวลาประมาณ 45 นาที)
	วันที่ 3 ของการสอน ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง 30 นาที	กิจกรรม “ศึกษารณศึกษารายกลุ่ม” (ต่อ) - คณะผู้วิจัยแจกใบงานเป็นกรณีศึกษาที่ 2 ซึ่งโจทย์สถานการณ์เหมือนกันทุกกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีการอภิปราย (ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง) และนำเสนอข้อสรุปของทีม และร่วมกันอภิปรายในชั้นเรียน โดยคณะผู้วิจัยเป็นผู้ควบคุมชี้แนะ อธิบายความรู้เพิ่มเติมและสรุปการเรียนรู้ทั้งหมด (ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที) เมื่อสิ้นสุดการเรียนแล้ว ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบวัดความรู้ เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ หลังการเข้าร่วมกิจกรรม (posttest) และตอบแบบสอบถามการรับรู้ผลการเรียนรู้ และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้และคะแนนการรับรู้ผลการเรียนรู้ เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน โดยใช้สถิติ paired t-test

2) วิเคราะห์คะแนนความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานเพื่อนำมาใช้ในการอภิปรายผล โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากคำถาม

ปลายเปิด ดำเนินการวิเคราะห์โดยจัดรวบรวมตามกลุ่มข้อมูลเนื้อหาที่สอดคล้องกันไว้ในข้อเดียวกัน

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 จำนวนทั้งหมดของชั้นปี 162 คน โดยนำเสนอผลการวิจัยดังนี้

คะแนนเฉลี่ยความรู้ เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ของนักศึกษาพยาบาลหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์

ความรู้	Mean	S.D.	t	p-value
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน(pretest)	5.76	1.87	30.77	0.000**
หลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน(posttest)	13.19	2.30		

** $p < .001$

คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ผลการเรียนรู้ เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ ของนักศึกษาพยาบาลหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) เมื่อแยกรายด้านพบว่า การรับรู้ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยี ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมกิจกรรมจะสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ยกเว้นด้านคุณธรรมจริยธรรมที่มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) ดังตารางที่ 2

คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย(\bar{x}) เท่ากับ 4.18

เมื่อพิจารณาการประเมินขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน นักศึกษาประเมินกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน ดังนี้ คือ ขั้นตอนเตรียมตัว ขั้นตอนประเมินความพร้อม และการประยุกต์ใช้ความรู้ และขั้นตอนผลอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย(\bar{x}) เท่ากับ 4.35, 4.18 และ 3.91 ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

อภิปรายผลการวิจัย

คะแนนเฉลี่ยความรู้ เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ของนักศึกษาพยาบาลหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ เนื่องจากนักศึกษายังไม่เคยเรียนรู้เนื้อหาการพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์มาก่อน และลักษณะวิชาแตกต่างจากรายวิชาพื้นฐานทางการพยาบาลที่นักศึกษาได้เรียนมาจึงทำให้สอบได้คะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนต่ำกว่าหลังเข้าร่วมกิจกรรม และกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้มีความรู้เพิ่มขึ้น ซึ่งจากแนวคิดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน (Team-Based Learning) เป็นวิธี

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีของการรับรู้ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติต่อการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานตามการประเมินของนักศึกษา

รายการ	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม		หลังเข้าร่วมกิจกรรม		t	p value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
การรับรู้ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ						
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	3.25	0.44	3.77	0.47	10.04	0.000 ***
2. ด้านความรู้	3.69	0.64	3.77	0.65	1.12	0.264
3. ด้านทักษะทางปัญญา	2.34	0.75	3.64	0.57	17.08	0.000 ***
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	3.14	0.64	3.56	0.60	6.13	0.000 ***
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี	3.60	0.58	4.08	0.67	6.81	0.000 ***
	3.48	0.55	3.81	0.61	5.14	0.000 ***

*** $p < .001$

การเรียนการสอนที่พัฒนาโดย Michaelson ที่ต้องการจะปรับรูปแบบการเรียนการสอนจาก passive learning มาเป็นการเรียนแบบ active learning เป็นการนำทฤษฎีและทรัพยากรแวดล้อมมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้⁽⁹⁾ สอดคล้องกับการวิจัยของ ณัทกวี ศิริรัตน์ และ ศศิธร ชิดนายิ⁽⁷⁾ ที่ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนแบบทีมในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1 ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดเห็นอย่างมีวิจารณ์ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ใช้การเรียนแบบทีมในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1 หลังการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการเรียนแบบทีมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) และจากการศึกษาครั้งนี้พบว่านักศึกษา

พยาบาลมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.18 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพอดจ์ (Pogge)⁽¹⁰⁾ ที่ใช้การจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานในรายวิชาโภชนาการและการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตในนักศึกษาเภสัชกร จำนวน 62 คน เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนพบว่าความรู้ด้านโภชนาการและการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) และสรุปว่าการใช้การเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานมีประสิทธิภาพในการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ผ่านทักษะการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม เช่นเดียวกับเฟรมและคณะ⁽⁸⁾ ศึกษาถึงการรับรู้ต่อรูปแบบ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนแบบ การเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ ตามการประเมินของนักศึกษา

ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน ๗	\bar{X}	S.D.
ขั้นการเตรียมตัว	4.35	0.47
ขั้นประเมินความพร้อมและการประยุกต์ใช้ความรู้	4.18	0.54
ขั้นประเมินผล	3.91	0.68
โดยรวม	4.18	0.50

การสอนแบบทีมเป็นฐาน (Team-Based Learning : TBL) เปรียบเทียบกับรูปแบบการสอนโดยการบรรยายของนักศึกษาเภสัชศาสตร์ปี 1 จำนวน 111 คน จากมหาวิทยาลัย 2 แห่ง คือ Cedarville University School of Pharmacy และ Manchester University College of Pharmacy โดยแบ่งเป็นนักศึกษา 2 กลุ่ม กลุ่ม 1 เป็นนักศึกษาที่เรียนโดยรูปแบบ TBL ในภาคการศึกษาฤดูใบไม้ร่วง และเปลี่ยนมาเรียนรูปแบบการบรรยายในภาคการศึกษาฤดูใบไม้ผลิ กลุ่ม 2 เรียนรูปแบบสลับกัน ผู้วิจัยให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามการรับรู้การทำงานเป็นทีม ก่อนและหลังการเรียนการสอน และแบบสอบถามรูปแบบการสอนที่ชอบของนักศึกษาภายหลังการเรียนทั้งหมด ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เรียนแบบ TBL ก่อนการเรียนแบบบรรยายมีการรับรู้การทำงานเป็นทีมได้ดีกว่า และชอบรูปแบบการสอนแบบ TBL มากกว่าการสอนแบบบรรยายเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่ม 2 ที่ได้เรียนแบบบรรยายก่อนและตามด้วยการเรียนแบบ TBL นอกจากนี้ นักศึกษา ทั้ง 2 กลุ่มเห็นตรงกันว่ารูปแบบการสอนแบบ TBL ช่วยให้มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา และช่วยให้เตรียมตัว

ในการสอบได้ดี และยังให้ความเห็นว่าในกลุ่มควรมีนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านบุคลิกภาพ และรูปแบบการเรียนรู้

คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ผลการเรียนรู้ เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ ของนักศึกษาพยาบาลหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องจากการดำเนินกิจกรรมการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม จะผ่านกิจกรรมกลุ่ม ทำให้นักศึกษาช่วยกันคิดวิเคราะห์กรณีศึกษา อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้เกิดความเข้าใจ สามารถแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนด ทำให้นักศึกษารับรู้ผลการเรียนรู้ครอบคลุม ทั้ง 5 ด้านคือ 1) คุณธรรม จริยธรรม 2) ความรู้ 3) ทักษะทางปัญญา 4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตามวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ในรายวิชาการพยาบาลครอบครัว และการผดุงครรภ์ 1 และสอดคล้องกับผลการวิจัย

ของประกาศีร์ พรหมประกาย และศิwapร ฐระงานาน⁽¹¹⁾ ที่ศึกษาเรื่องการวิจัยกรณีศึกษาการจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน (Team-Based Learning : TBL) และการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning : PBL) ในการเสริมสร้างมาตรฐานผลการเรียนรู้ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 (TQF) การสำรวจเชิงสัมภาษณ์นักศึกษา พบว่า ความพึงพอใจต่อกระบวนการสอนและกิจกรรมการใช้ TBL และ PBL ในการสร้างเสริมมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบ TQF มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบและด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน ช่วยเสริมสร้างการรับรู้ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติได้⁽¹²⁾ เพราะในการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน นั้นมีขั้นตอนถึงสามขั้นตอนที่ผู้สอนสามารถจะดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิได้โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมตัว นักศึกษาต้องศึกษาด้วยตนเองก่อนเข้าห้องเรียน ขั้นนี้สามารถพัฒนาทักษะด้านคุณธรรมจริยธรรมและด้านความรู้ โดยนักศึกษาต้องมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ในตัวเองที่ต้องศึกษาหาความรู้ก่อนเข้าห้องเรียน
ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความพร้อม ที่มีกิจกรรมรายกลุ่มและรายบุคคล และขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการประยุกต์ใช้ความรู้ โดยผ่านกิจกรรม “การ

ศึกษารณศึกษารายกลุ่ม” ที่ช่วยพัฒนานักศึกษาให้เกิดทักษะได้ทุกด้าน นักศึกษาต้องมีความรู้ใช้ทั้งความจำ ความเข้าใจ มีการวิเคราะห์ต่างๆ โดยผ่านแบบทดสอบ และกรณีศึกษาที่ออกแบบให้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่ต้องการพัฒนา ผ่านกระบวนการรายบุคคลและรายกลุ่ม ต้องฝึกการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มและมีสัมพันธ์ภาพซึ่งกันและกัน รวมทั้งฝึกความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกันเป็นทีม

ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์

นักศึกษาพยาบาลมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน เรื่อง การพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.18 เมื่อพิจารณาการประเมินขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน นักศึกษาประเมินกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนดังนี้ คือ ขั้นตอนเตรียมตัว ขั้นตอนความพร้อมและการประยุกต์ใช้ความรู้ และการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35, 4.18$ และ 3.91 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณารายข้อผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นกัน อาจเป็นเพราะผู้สอนได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ และขั้นตอนอย่างละเอียดก่อนดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนนี้ โดยได้แจกคู่มือ เอกสารประกอบการสอน จัดแบบทดสอบทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม กรณีศึกษาที่เชื่อมโยงเนื้อหาเพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้เข้าใจในบทเรียน ให้โอกาสนักศึกษาเข้าร่วมกันวิเคราะห์และได้แสดงความคิดเห็นทั้งรายบุคคล

และรายกลุ่ม ในชั้นประเมินผลมีทั้งประเมินรายกลุ่มและรายบุคคลและให้ข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของมณีรัตน์ พันธุ์สวัสดิ์ และคณะ⁽¹³⁾ พบว่า ความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเอง และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน ในกลุ่มที่เรียนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน (Team-Based Learning : TBL) สูงกว่าการเรียนแบบบรรยายอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05

ข้อจำกัดการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาในนักศึกษาเพียงกลุ่มเดียวและวัดสองครั้งคือ ก่อนและหลังการทดลอง

โดยไม่มีกลุ่มเปรียบเทียบ หรือ ไม่สามารถเปรียบเทียบด้วยเทคนิคการสอนวิธีอื่นๆ มากกว่า 1 วิธี เนื่องจาก อาจเกิดปัญหาเชิงจริยธรรมถ้าให้ได้รับการศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกัน และเป็นวิจัยการเรียนการสอนไม่สามารถจัดการเรียนการสอนหลายๆ วิธี ในขณะเดียวกันได้เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องเวลา

ข้อเสนอแนะ

สถาบันควรจัดทำแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความรู้และการรับรู้ผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

เอกสารอ้างอิง

1. สุปรียา ศิริพัฒนกุลขจร. การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. The NAS Magazine 2012;2:18-20.
2. ยืน ภู่วรวรรณ. กลยุทธ์การเรียนการสอนยุคใหม่ [อินเทอร์เน็ต]. 2555 [เข้าถึงเมื่อ 9 พ.ย. 2558]. เข้าถึงได้จาก <http://hr.payap.ac.th/KM/docs/km54/03.pdf>
3. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 [อินเทอร์เน็ต]. 2542 [เข้าถึงเมื่อ 9 พ.ย. 2558]. เข้าถึงได้จาก <https://www.mwit.ac.th/~person/01-Statutes/NationalEducation.pdf>
4. วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยฯ; 2555. (อัดสำเนา)
5. เชิดศักดิ์ ไอรอมณีรัตน์. การเรียนรู้ด้วยกระบวนการทำงานเป็นทีม. เอกสารประกอบการประชุม เรื่อง การเรียนรู้แบบ Active Learning; วันศุกร์ที่ 18 ธันวาคม 2558; อาคาร 100 ปี สมเด็จพระศรีนครินทร์ ชั้น 15 คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล; 2558. หน้า 1-10.

6. ปัญญา สนั่นพานิชกุล, ยศพล เหลืองโสมนภา. การเปรียบเทียบประสิทธิภาพและความพึงพอใจต่อการเรียนแบบบรรยายกับการเรียนแบบทีมของนิสิตแพทย์ในการเรียนการสอนทางนรีเวชวิทยา. วารสารศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า 2556;30(3):192-200.
7. ณัทกวี ศิริรัตน์, ศศิธร ชิดนายิ. ผลการจัดการเรียนการสอนแบบทีมในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1 ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดอย่างมีวิจารณญาณของ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต. วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ 2552;3(2):32-40.
8. Frame TR, Cailor SM, Gryka RJ, Chen AM, Kiersma ME, Sheppard L. Student perceptions of team-based learning vs traditional lecture-based learning. Am J Pharm Educ 2015;79(4):51.
9. Michaelsen LK, Sweet M. The Essential elements of team-based learning. In: Michaelsen LK, Sweet M, Parmalee DX, editors. Team-based learning: small group learning's next big step: New Directions in Teaching and Learning [Internet]. San Francisco: Jossey-Bass; 2008. [cited 2015 Nov 9]. p. 7-27. Available from: https://www.byui.edu/Documents/instructional__development
10. Pogge E. A Team-Based Learning Course on Nutrition and Lifestyle Modification. Am J Pharm Educ 2013;77(5):103.
11. ประภาศรี พรหมประกาย, ศิวาพร ฐระงาน. การวิจัยกรณีศึกษาการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานและการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการเสริมสร้างมาตรฐานผลการเรียนรู้ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (TQF) [อินเทอร์เน็ต]. ประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ประจำปี 2555: วิเคราะห์ภาพอนาคตของประชาคมอาเซียน 2015-2020; 25 พฤษภาคม 2555; อาคาร ดร.เจริญ ดันธวงค์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยฯ; 2555. หน้า 3-18. [เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2558]. เข้าถึงได้จาก proceedings.bu.ac.th/?download=41:2552-tqf&start=40
12. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. การประชุมหารือคณะกรรมการการอุดมศึกษาและคณะกรรมการด้านมาตรฐานการอุดมศึกษาเรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ [อินเทอร์เน็ต]. 2552 [เข้าถึงเมื่อ 9 ต.ค. 2558]. เข้าถึงได้จาก <https://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/>
13. มณีรัตน์ พันธุ์สวัสดิ์, ศรีประไพ อินทร์ชัยเทพ, วรภรณ์ ทินวัง, ลีริอร พัวศิริ, พงพร พงษ์คุณากร, ประภาศรี ฟุ้งมีผล, วินัย รอบคอบ. ผลการจัดการเรียนรู้แบบทีมเป็นฐานต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการทำงานเป็นทีม และความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเองของ นักศึกษาพยาบาล. วารสารการพยาบาลการสาธารณสุขและการศึกษา 2558;16(2):92-102.